Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina tris kartus savaitėje
DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ"
Vaikams — „VARPELĮ"

Nr. 59 | Vilnius 1938 m. lapkričio 5 d. (šeštadienis) | Pirmi metai

GALIMA LAUKTI RAMESNIO GYVENIMO

Kai šio mėn. 2 dieną visas krikščioniškasis pasaulis atidavinėjo pagarbą mirusiems, į buvusios Austrijos sostinę Vieną susirinko posėdžio Europos teisėjai. Kas sudarė šį teismą? Sudarė jį dvi valstybės: Vokietija ir Italija. Dar taip neseniai, tik prieš mėnesį Miunchene posėdžiavo keturiese; dabar Europos teismo sudėtis suredukuota iki dviejų žmonių: Ribentropo ir Čiano. Tai Vokietijos ir Italijos užsienių reikalų ministeriai, kurie pasirašė Čekoslovakijos-Vengrijos ginčo likvidavimo nutarimą. Tiesa, į teisėjus juos užprašė abi pusės: Čekoslovakija ir Vengrija. Kalbamą nutarimą (arbitražą) ir Vengrija ir Čekoslovakija iš anksto pasižadėjo priimti ir įvykdyti. Bet ar galėjo jos kitaip pasielgti, ypač Čekoslovakija?

Kalbant apie tai, tenka turėti galvoje šis įsidėmėtinas reiškinys. Jei dar iki Miuncheno konferencijos Čekoslovakija tikėjo savo globėjams ir sąjungininkėms, tai po tos konferencijos nutarimų Čekoslovakijoje nei Prancūzija, nei Anglija neteko jokios įtakos, ir Čekoslovakija aiškiai pasuko Vokietijos pusėn, iš pagrindų pakeisdama ligšiolinę politinę savo orientaciją. Čekus ypač giliai įžeidė anglų ir prancūzų dviveidiškumas. Juk, pavyzdžiui, Čemberlenas visą laiką tvirtino, kad jis, sutikdamas atiduoti Vokietijai didelę Čekoslovakijos dalį, išgelbėjo pačią Čekoslovakiją. Į tai vienas čekų laikraštis („Pravo Lidu") atsakė Čekoslovakijos palyginimu su žmogumi, kuriam atpiovė abi rankas, abi kojas ir, išėmę plaučius, nutarė, kad tuo būdu jis buvo išgelbėtas nuo mirties. Atėmę iš Čekoslovakijos turtingiausias žemes ir atidavę jas Vokietijai, anglai ir prancūzai įrodinėja, kad tuo būdu jie išgelbėjo Čekoslovakiją nuo mirties. Tiesa, Čekoslovakija—ligonis nemirė, bet ji gerai jaučia, kad tie, kurie ją taip prigavo, daugiau jai nereikalingi. Ir kai teko daryti dar viena operacija, ligonis kreipėsi į tą, kurio rankose yra jo rankos, kojos ir plaučiai, guosdamasis nors tuo, kad ką šis galingas kaimynas kalbės, tai kalbės atvirai, neapgaudinėdamas.

Rašydami apie Vienos nutarimą, visi vokiečių laikraščiai taip pat pažymi, kad turinčios Europos gyvenime sprendžiamąjį balsą didžvalstybės: Vokietija ir Italija nesivaduoja tuščiomis kalbomis, bet žiūro į gyvenimą realiai ir yra pasiryžusios atitaisyti Versalio sutartimi padarytas kai kurioms tautoms skriaudas. Be to, vokiečių spauda didžiuojasi dar ir tuo, kad Europos gyvenimo pertvarkymas pradėtas Vokietijoje (Miunchenas) ir baigiamas Vokietijoje (Viena).

Trumpai sakant, gyvename laikus, kada Europos politiniame gyvenime beveik netenka balso anglai su prancūzais, kuriuos pavaduoja vokiečiai su italais. Turint galvoje, kad kaip Vengrija taip ir Čekoslovakija sutiko priimti vokiečių ir italų nutarimą, reikia laukti, kad toje Europos dalyje netrukus vėl bus ramu.

Pagaliau, tenka suminėti ir dar vienas didelės reikšmės įvykis. Kaip žinia, Lenkija spalio 1 dienos notoje buvo pareikalavusi dviejų Čekoslovakijos apskričių (Cešino ir Frištato) ir vienoje (Frideko) apskrityje plebiscito. Išsprendus Cešino ir Frištato apskričių klausimą, dėl likusios teritorijos Prahoje buvo vedamos betarpiškos derybos tarp lenkų ir čekų. Vadinasi, šiuo atveju apseita be teisėjų. Derybos šio mėn. 1 dieną pasibaigė abiejų pusių sutarimu, pagal kurį siena tarp Lenkijos ir Čekoslovakijos bus išvesta be plebiscito. Aišku, kad tai yra didelis taikos laimėjimas ir lenkų spauda numato, kad dabar tarp abiejų valstybių reikia tikėtis daug geresnių santykių.

Tuo būdu išsprendus Vengrijos Čekoslovakijos ginčą ir betarpiškai susitarus Lenkijai su Čekoslovakija, Europoje teritorinių ginčų, atrodo, nėra, ir todėl taikos ištroškę žmonės tikisi susilaukti ramaus gyvenimo. Ar netolimoje ateityje neatsiras naujų neramumų šaltinių kurioje nors Europos dalyje — tuo tarpu sunku būtų pasakyti. Tai parodys tik ateitis.

Kaip išspręstas Čekoslovakijos Vengrijos ginčas

Kaip žinia, šio mėn. 2 dieną Vienoje posėdžiavo Vokietijos, Italijos, Čekoslovakijos ir Vengrijos užsienių reikalų ministeriai. Pirmieji du buvo ginčo arbitrai, antrieji referavo savo vyriausybių nuomones. Tą dieną vakarą Vokietijos ir Italijos užsienių reikalų ministeriai pasirašė nutarimą, kuriuo buvo išspręstas ginčas. Pagal tą nutarimą, Čekoslovakijos pusėje pasiliko du didesni miestai: *Bratislava ir Nitra*. Vengrijai pripažinta: Komarno, Nove Zamki, Lučenic, Rimska Sobota, Roznava, Košice, Užhorod ir Munkačev.

Vengrija, gaudama šiuos miestus, gavo ir nemažą žemės plotą iš Slovakijos ir Karpatų Rusinijos. Iš viso Vengrija gavo 12.400 kv. klm. žemių ir 1.064.000 gyventojų. Ypač bus susiaurintas Karpatų Rusinijos plotas. Kadangi ligšiolinė Karpatų Rusinijos sostinė Užhorod atiteko Vengrijai, tai Rusinijos sostine bus paskirtas kitas miestas. Tuo būdu bendros Lenkijos Vengrijos sienos klausimas liko neišspręstas.

Pagaliau, tenka pažymėti ir tai, kad pripažintas Vengrijai žemes Čekoslovakija turi atiduoti iki šio mėn. 10 dienos ir tada tarp abiejų valstybių bus išvesta nauja siena.

Vieni patenkinti, kiti nusiminę

Vienoje paskelbtas nutarimas visoje Europoje padarė didelį įspūdį, nes mažai kas tikėjosi, kad vengrai gavo beveik tiek, kiek patys reikalavo.

Savaime aišku, kad tokiu nutarimu yra patenkinti vengrai, ir jau tą pačią dieną daugelyje miestų buvo surengtos manifestacijos. Tačiau kartu visa vengrų spauda pareiškia, kad klausimas galutinai dar nebaigtas, nes neišspręstas Karpatų Rusinijos likimas.

Visai kitokį įspūdį Vienos nutarimas padarė Slovakijoje. Visa slovakų tauta įvertino tai, kaipo didelę skriaudą. Ryšium su tuo Slovakijos sostinėje Bratislavoje buvo surengtos protesto manifestacijos. Tų manifestacijų metu vienas iš žymiausių slovakų tautos vadų d-ras Sidoras pareiškė lenkų dienraščio „Express Poranny" atstovui štai ką:

„Nepasitenkinimas įvairiai yra reiškiamas. Gyvename slovakų tautos juodąją istorijos dieną. Prahos ir Budapešto vyriausybių suderintas arbitražas privedė prie to, kad dabar Vengrijoje bus daugiau kaip 500.000 slovakų, tai yra visos mūsų tautos penktoji dalis."

Baltijos valstybės bus neutralios

Jau buvo rašyta, kad Lietuva savo užsienio politikoje pasirinko neutralę (bešališką) kryptį. Jos užsienių reikalų mieisteris St. Lozoraitis nesenai yra pareiškęs, kad galimų tarptautinių konfliktų atveju Lietuvos vyriausybė yra nusistačiusi laikytis neutralumo (bešališkumo) ir nepalaikysianti nė vienos, nė antros pusės.

Dabar panašios politikos ima laikytis ir kitos Baltijos valstybės— Latvija ir Estija. Ir šios valstybės, derindamos savo užsienio politiką, yra nusistačiusios kitų valstybių atžvilgiu laikytis taip pat neutralios politikos.

Lapkričio 2 d. Estijos sostinėje Taline įvyko Lietuvos, Latvijos ir Estijos užsienių reikalų ministerių atstovų konferencija, kuri priėmė bendrą įstatymo projektą, pagal kurį visos trys Baltijos valstybės paskelbs savo netralumą. Priimtą įstatymo projektą dabar apsvarstys šių valstybių vyriausybės.

Kas toliau?

Kaip matyti iš Vienoje paskelbto Vokietijos ir Italijos ministerių nutarimo, Vengrijai buvo pripažinta tik tos žemės, kur gyvena dauguma vengrų. Vadinasi, Vengrija gavo grynai etnografinius žemės plotus. Tačiau, kaip žinia, Vengrija norėjo gauti ir visą Karpatų Rusiniją ir tada būtų turėjusi bendrą sieną su Lenkija.

Telegramų pranešimu, Vengrija ir toliau neatsisakysianti Karpatų Rusinijos, kuri dabar, padalinta į dvi dalis, dar keičiau atrodo (plona, ilga). Vengrija norėtų, kad likusioje Čekoslovakijos respublikoje Rusinijos gyventojai galėtų laisvai pasisakyti, prie ko jie nori priklausyti. Ar tai kada nors įvyks, sunku spėlioti.

Sužinojus apie Vienos nutarimą, Varšuvoje buvo paskelbta tuo klausimu oficiališka nuomonė. Pranešime pasakyta, kad Vokietijos ir Italijos ministerių nutarimas buvęs giliai apgalvotas. Tačiau Karpatų Rusinijos likimo klausimas ir toliau palieka atviras.

Be to, pranešime yra aiškiai pažymėta, kad vargiai pasiseks atgaivinti ir Mažąją Santarvę, nes dabar, po Vienos nutarimo, per Karpatų Rusiniją Čekoslovakija neturi netgi tiesioginio geležinkeliu susisiekimo su Rumunija.

Dar apie policinę tarnybą Dancige

Praėjusiame „Aido" nr. buvo pranešta, kad paskutiniu metu Dancigo senatas įvedė gyventojams privalomą „policinę tarnybą", kuri dar vadinama „saugumo tarnyba". Papildomai pranešama, kad tokią tarnybą turės atlikti vyrai nuo 18 iki 25 metų amžiaus.

Kai parėdymas buvo paskelbtas, lenkų spauda griežtai prieš tai pasisakė. Tuo pačiu metu kai kuriuose laikraščiuose pasirodė žinių, kad lenkų tautybės gyventojai vadinamosios policinės tarnybos gali ir neatlikti, nes ji privaloma tik vokiečiams.

Lietuvos rašytojų Draugijos susirinkimas

Spalių 30 dieną Kaune įvyko Lietuvos Rašytojų Draugijos narių metinis susirinkimas. Jame pirmiausia buvo pagerbti šiais metais mirę du lietuviai rašytojai: prel. Dambrauskas Jakštas ir Ksaveras Sakalauskas-Vanagėlis. Po to Draugijos pirmininkas rašyt. J. Grušas padarė pranešimą.

Dabar Lietuvos Rašytojų Draugija turi 72 narius ir 11 kandidatų. Nariai rašytojai šalia savo tiesioginių pareigų rūpinasi ir visuomeniniu darbu. Draugija per metus surengė per radiją 10 literatūros vakarų ir 33 atskirus puslvalandžius, per kuriuos buvo minimi rašytojų jubiliejai ir kiti svarbesni literatūros gyvenimo įvykiai. Be to, visa eilė literatūros vakarų surengta provincijoje ir padėta tokie vakarai rengti įvairioms organizacijoms.

Draugijos valdybos pastangomis paruoštas lietuvių rašytojų kūrinių vertimo planas į svetimas kalbas, rašytojų komisija atrinko vertimui pačius geriausius.

Šiais metais sudarytas Literatūros Fondas, kuris savo lėšomis rašytojams jau daug padėjo: davė stipendijas, pašalpas, paskolas ir kt. Šioje srityje Draugiją žymiai parėmė švietimo ministerija.

Į naująją Draugijos valdybą išrinkti šie rašytojai: J. Grušas, K. Inčiūra, L. Gira, A. Vaičiulaitis ir J. Ambraževičius. Draugijos garbės nariais pakelti: Jurgis Baltrušaitis, G. Petkevičiūtė - Bitė ir V. Krėvė - Mickevičius.

— Nuo šių metų pradžios ligi šio mėnesio vidurio Lietuvos valstybėje įsisteigė 132 naujos pramonės įmonės, kuriose iš karto gavo darbo 96 tarnautojai ir 1.124 darbininkai.

— Per šių metų pirmąjį pusmetį Kauno mieste gimė 782 berniukai ir 758 mergaitės. Tuo pačiu laiku mirė 359 vyrai ir 378 moterys. Vadinasi, gimimų buvo dvigubai daugiau.

— Šiomis dienomis Kaune atidarytas Nebylių Institutas. Jame priimti 25 nebyliai. Jie mokinami kalbėti, skaityti ir rašyti. Iš viso dabar Lietuvoje yra apie 3.000 nebylių.

— Lenkijos užsienių reikalų ministrerio J. Beko sekretorė Juch nevičiūtė buvo nuvykusi į Lietuvą ir ten buvo susirgusi. Gydėsi Klaipėdoje. Atgavusi sveikatą, ji šiomis dienomis sugrįžo Lenkijon.

Kažin ar tai „bepročiai"

Užėmus vokiečių kariuomenei Čekoslovakijos dalį (Sudetus), vokiečių spauda kelis sykius kartojo kanclerio Hitlerio žodžius, kad dabar Vokietija jau neturinti jokių teritorinių pretenzijų Europoje. Tačiau viešoji Europos opinija tiems vokiečių tvirtinimams kažkodėl netiki ir net įtakinguose dienraščiuose kartas nuo karto pasirodo straipsnių ir žinelių apie naujus vokiečių planus.

Vokiečių spauda visa tai stengiasi paneigti, o paskutiniu metu hitlerininkų vyriausias organus „Voelkischer Beobachter" tokių žinių skleidėjus pavadino bepročiais, kurie nežino, ką daro. „V. B." ypatingai rūstauna prieš tuos, kurie mėgina susekti vokiečių ateities planus.

Prancūzų ir vokiečių pasitarimai

Neseniai spaudoje buvo pasirodžiusių žinių, kad Prancūzija ir Vokietija esančios pasirašiusios nepuolimo sutartį. Tačiau vėliau paaiškėjo, kad tokia sutartis dar nepasirašyta, nes iki šiol nepasibaigė vedamos derybos.

Anglų spauda yra tos nuomonės, kad iš viso nebus pasirašyta tarp Prancūzijos ir Vokietijos nepuolimo sutartis, o abiejų valstybių atstovai pasirašys tik tam tikra pareiškimą (deklaraciją), kokią rugsėjo 30 dieną Miunchene pasirašė Čemberlenas ir Hitleris.

Bet ir tai dar nežinia, kada toksai pareiškimas bus pasirašyta.

To gero dar yra

Kaip žinia, Sudetų krašte, kurį užėmė vokiečių kariuomenė, yra apie 3.500.000 gyventojų, kurių absoliutę daugumą sudaro vokiečiai. Sudetų krašte tačiau gyvena nemaža ir čekų, kurių priskaitoma keli šimtai tūkstančių.

Dabar vokiečių spauda paduoda žinių, kiek vokiečių yra dabartinėje Čekoslovakijoje. Vieno laikraščio paduotomis žiniomis, šiuo metu Čekoslovakijoje gyvena 375.170 vokiečių. Vienoje tik Prahoje yra 41.701 vokietis.

Reikia ta proga pridurti, kad Prahoje, kaip anksčiau, taip ir dabar, vokiečiai turi savo universitetą, politechniką, daugelį kitų mokyklų, teatrus, spaudą ir visas kitas kultūrines, ekonomines ir politines organizacijas.

Kas tai yra savivaldybė

Reikia prisipažinti, kad esame labai įpratę būti valdomi. Nors gal nesąmoningai, tačiau iš esmės turime palinkimą ko nors klausyti. Gana retai rūpinamės sužinoti, ar tie įsakymai iš tikrųjų privalomi, teisėti, kas ir kodėl juos mums pateikė.

Visi gerai žinome, kad derėdamiesi su samdiniu, visuomet tiksliai nusakome, ką samdinys turės daryti. Bet kartu samdinys reikalauja apibrėžti, ką jisai galės, o ko negalės daryti, ką jam turės šeimininkas leisti, o ką draus. Vadinasi, nustatomos šeimininko ir samdinio teisės. Kai vienas ir antras sąžiningai pildo savo pareigas ir teises, tai tarp jų esti santaika ir geras sugyvenimas, o kai kuris nors jų peržengia nustatytas ribas, tuojau atsiranda nesusipratimų.

Beveik toki pat santykiai kai kuriais atvejais yra tarp valstybės ir piliečių. Valstybė, priimdama žmogų į piliečius, iš vienos pusės įpareigoja jį atlikti tam tikras pareigas (pvz., mokėti mokesčius, tarnauti kariuomenėje ir t. t.), iš antros — pažada tam tikras teises. Visos tos teisės ir pareigos surašomos specialiuose įstatymuose, kurių pagrindinis—konstitucija.

Konstitucijoje tarp kitko yra nurodyta, kad tam tikrais atvejais patys piliečiai turi teisę savo reikalais rūpintis ir tvarkytis, kad gali patys valdytis. Šituo konstitucijos dėsniu remdamasi, valdžia paruošė ir seimas patvirtino įstatymą apie savivaldybes. Tame įstatyme ir nurodyta, kokius reikalus valstybėje turi teisę tvarkyti patys piliečiai ir kokiu būdu jie tą gali padaryti. Būtent, pagal tą įstatymą valstybė padalinama į seniūnijas, valsčius, apskritis ir vaivadijas, vadinasi, į tam tikras teritorijas. Tose teritorijose (žemės plotuose) gyveną piliečiai patys išsirenka tam tikrus atstovus, kurie vykdo tos teritorijos piliečių nutarimus. Seniūnijos išrinktasis vadinamas seniūnu - šaltišiumi. Valsčiaus išrinktieji — valsčiaus taryba, kuri išsirenka valdybą ir vaitą bei jo padėjėją. Apskrities savivaldybės priešakyje randasi visų tos apskrities valsčių atstovų išrinkta apskrities taryba, kuri išsirenka iš savo tarpo vadinamą apskrities skyrių (wydział powiatowy). Šio narių ir pirmininku yra apskrities storasta, kurį skiria vidaus reikalų ministeris, ir jis kartu yra ir valdžios atstovas.

Tai ir yra svarbiausios savivaldybės atstovybės. Jų reikšmė mūsų gyvenime labai svarbi, o ypač seniūnijos ir valsčiaus tarybos.

Seniūnija (gromada) valdo seniūnijos ūkį, jeigu jį turi, taiso ir tiesia naujus kelius seniūnijos ribose. Seniūnija turi teisę statyti savo ribose liaudies reikalams mokyklas, jeigu tik tą leidžia valsčiaus taryba. Seniūnija gali vykdyti įvairius melioracijos darbus savo gyventojų laukuose ir pievose. Seniūnija gali kurti ir vesti skaityklas ir liaudies namus savo gyventojų reikalams. Taigi seniūnija gali įsitaisyti savuose namuose biblioteką, kuria galėtų naudotis vietiniai gyventojai.

Valsčiaus (gmina) savivaldybė tvarko ir užlaiko savo teritorijos kelius: tiesia naujus ir taiso senus, stato tiltus ir gerina kitas susisiekimo priemones. Valsčiaus savivaldybė, kaip ir seniūnija, taiso ir stato liaudies mokyklų namus, skaityklas ir bibliotekas, kuriomis naudojasi to valsčiaus gyventojai. Be to, valsčiaus savivaldybė rūpinasi žemės ūkio gerinimu ir pakėlimu. Ji organizuoja pagelbą kovai su užkrečiamomis gyvulių ligomis. Ji užlaiko gyvulių skerdyklas ir turgavietes ir rūpinasi, kad jos patenkintų vietos gyventojų reikalavimus.

Čia suminėjome keletą svarbesnių darbų, pareigų ir teisių, kuriuos valsčius ir seniūnija vykdo, kurie jiems priklauso. Šiems darbams vykdyti reikalingi yra pinigai, lėšos. Tas lėšas duoda patys gyventojai. Jų atstovai, tarybos nariai pirmiau apsvarsto, kas valsčiuje reikėtų padaryti ir kiek tie darbai, planai įvykdyti kaštuotų. Smulkiai apskaitę bendrą išlaidų sumą metams, išdėsto ją visiems gyventojams pagal jų turtingumą, atsižvelgiant į valdomo ūkio arba vedamos įmonės didumą, kategoriją. Tokiu būdu atsiranda savivaldybės („gminavi") mokesčiai, kuriuos moka ūkininkai, amatininkai, pirkliai ir kiti to valsčiaus gyventojai.

Taigi savivaldybės atstovai — tarybos nariai nustato sau ir savo kaimynams mokesčius ir įvairias pareigas, įvairius apsunkinimus, kurie atliekami to valsčiaus ar seniūnijos naudai. Juo tarybos nariai yra protingesni, sumanesni, labiau apsišvietę ir dori, juo jų nutarimai būna vietos gyventojams naudingesni, pelningesni. Bet tarybos narius ir seniūnus renka patys tos teritorijos gyventojai. Todėl koki bus išrinkti tarybos nariai, priklauso nuo pačių gyventojų. Juo gyventojai geriau supranta savivaldybės reikšmę, juo geresnius išrenka atstovus. *J.*

Kova dėl vaikų dvasios

Tur būt, nėra šeimos, kuri nesirūpintų savo vaikų auklėjimu, tinkamu jų gyvenimui parengimu. Vos tik ima veikti vaiko protas, tuojau tėvai ar kiti artimieji stengiasi supažindinti jį su gyvenimu, su įvairiomis jo paslaptimis, nurodydami, kas daryta, o ko vengtina. Dar mažam vaikui aiškinama, kad jis yra tam tikros tikybos, tam tikros tautos narys ir todėl savo gyvenimą turi tvarkyti pagal tos tikybos ir tautos reikalavimus. Trumpai sakant, visi tėvai ir tikrieji našlaičių globėjai bei auklėtojai nori išauginti „savo mažuosius, savo gražiuosius" padoriais žmonėmis, rimtais savo ainiais, kad ateityje turėtų paguodą ir džiaugsmą. Kiekvienam svarbu, kad jo šeima liktų ištikima savo sentėviams, savo reikalams, savo papročiams, kad kiekvienas šeimos narys netrauktų priešingon pusėn, o visi drauge, vieningai kovotų su gyvenimo kliūtimis.

Bet ne vien tėvai, šeima ir artimieji yra susirūpinę savo vaikų auklyba. Naujai priaugančiąja karta nemažiau už tėvus domisi visuomenė, tauta, valstybė ir bažnyčia. Kiekvienam šių veiksnių norisi išauklėti jaunąją kartą savo dvasioje, savo reikalų įtakoje. Juk sakoma, kad jaunimas, tai visuomenės žiedas, tautos ateitis. Aišku, kad ten bus užtikrinta ateitis, kur bus sveikas, darbštus, sąžiningas, ištvermingas ir sąmoningas savo paskirties bei pareigų jaunimas. Todėl minėti veiksniai visomis pastangomis, įvairiais būdais stengiasi patraukti savon pusėn jaunimą, išauklėti jį sau palankia kryptimi ir padaryti uoliu savo reikalų gynėju.

Jei suinteresuotų jaunosios kartos pažiūromis į gyvenimą asmenų ir grupių tikslai nesiskirtų, siekiai neprieštarautų, nebūtų tarp jų kovos, tai tik džiaugtis reikėtų, kad šalia tėvų jų vaikais rūpinasi ir kiti. Tačiau taip gyvenime nesti. Kaip paskiri žmonės, taip ir kiti veiksniai siekia labai įvairių, dažnai priešingų, visiškai nesuderinamų tikslų. O kai yra reikalų ir siekių priešingumas, prasideda tarp paskirų asmenų ir grupių kova dėl savo interesų, dėl savo ateities, o drauge ir dėl priaugančios kartos dvasios, dėl jos pažiūrų į gyvenimą, kaip dėl tikriausio kiekvienos grupės laido. Kova dėl vaikų dvasios kartais eina keliais frontais. Dažnai dėl to pačio jaunimo kovoja iš vienos pusės tėvai su valstybėje vyraujančia tauta, o iš antros pusės — paskiros visuomenės grupės tarp savęs, pvz., bažnyčia su komunistais.

Pažymėtina, kad kovoje dėl jaunosios kartos įsitikinimų ir palenkimo ton ar kiton pusėn labiausia jaučiasi esanti privilegijuota valstybė, nes ji gali ne tik paskiriems asmenims, bet net didesnėms visuomenės grupėms išmušti iš rankų svarbiausius kovos ginklus ir sudaryti jų monopolį, pvz. neleisdama steigti privačių mokyklų, organizacijų, spaudos ir t. t., kas jaunimo auklėjime turi didelės reikšmės.

Griežta kova dėl vaikų dvasios vyksta tose valstybėse, kurios turi tautinių mažumų. Viešpataujančios valstybėje tautos vedama nutautinimo politika iššaukia griežtą reakciją, aktingą pasipriešinimą. Tautinė mažuma, kaip visuma, ir kiekvienas jos narys skyrium deda visas pastangas, kad naujai priaugančioji karta nenutautėtų, pasiliktų ištikima savo tautai, jos kultūrai ir siekiams. Viešpataujanti valstybėje tauta iš savo pusės visomis priemonėmis siekia savo tautinių mažumų jaunimo dvasią palaužti, atitraukti ją nuo savo tautos idealų ir palenkti savo pusėn. Rezultate prasideda tyli, bet griežta kova dėl tautinių mažumų jaunuomenės auklėjimo, jos dvasios. Ši kova vyksta ne tam tikrais laikotarpiais, bet visą laiką. Ji pasireiškia kiekvienam kasdieninio gyvenimo žingsnyje. Dažnas tos kovos net nepastebi, nesupranta. Bet ji eina visur ir visuomet. Tokia kova trunka ištisus šimtmečius. Dažnai ji persimeta ir susilieja į vieną kovą, kuri vyksta tarp paskirų, tautinių kultūrų. Suprantama, kad šios kovos dalyviai toli gražu nėra lygūs. Vienas jų naudojasi visu valstybės aparatu ir turi teisę įsakyti arba uždrausti, o kitas tik tuo, ką pirmasis iš savo malonės jam leidžia. Tuo būdu dėl jaunimo auklėjimo, dėl vaikų dvasios kovoja iš vienos pusės įvairios įstaigos, mokykla, organizacijos, teatrai, kinas, radijas, spauda, o iš antros— tik šeima. Jėgų persvara aiški. Bet kovos pergalė, ypač šioje srityje, ne vien nuo jėgos didumo pareina. Dažnai mažas keras didelį vežimą verčia.

Išvada pati peršasi. Jei šeima yra susipratusi, sąmoninga savo pareigų ir atsakomybės už vaikų išauklėjimą tokioje ar kitokioje dvasioje, tai ji tampa stipriausia tvirtovė kovoje dėl vaikų dvasios. Šeima, tai tautos pagrindas, tautinės kultūros saugotoja ir tautinių idealų ugdytoja. Santykiai tarp tėvų ir vaikų yra intymiški, net instinktinio pobūdžio. Todėl sakoma: kokie tėvai, tokie ir vaikai. Šeimos šiluma ir iš šeimos spinduliuojanti šviesa sudaro vaikams kelrodį visam gyvenimui. Tėvų, o ypač motinos, vaikui negali pavaduoti niekas. Taip pat tėvų įtakos vaikų auklėjime niekas neatrems. Šeima yra pirmoji ir pagrindinė auklėjimo institucija. Jos galia dažnai neutralizuoja, daro nepavojingomis net didžiausias jėgas kovoje dėl vaikų dvasios. *p. v.*

— Anglų spauda praneša, kad netrukus į Londoną atvyks Vokietijos maršalas Geringas. Galimas daiktas, kad Geringas su atsakingais anglų politikais kalbėsis dėl kolonijų klausimo.

— Telegramų pranešimu, Ispanijos sukilėliai paskutinėmis dienomis prie Ebro upės pasistūmėjo kelis kilometrus pirmyn. Prie šios upės vyksta smarkūs ir atkaklūs mūšiai.

— Spaudoje pasirodė žinių, kad pagarsėjęs Sovietų Rusijos maršalas Bliucheris esąs galutinai sulikviduotas. Jo pavaduotoju paskirtas komisaras Mechlis (žydas).

— Apskaičiuota, kad per paskutinį didelį gaisrą Marselio mieste (Prancūzijoje) sudegė 72 žmonės.

Lietuvos skautų jubiliejus

Šio mėnesio pradžioje suėjo lygiai 20 metų, kai įsteigta Lietuvos skautų organizacija. Pradžia buvo padaryta 1918 m. lapkričio 1 dieną Vilniuje. Dabar, po 20 metų Lietuvos skautų organizacija jau yra išaugusi į didžiulę naujoviško auklėjimo organizaciją.

Šio jubiliejaus minėjimo dieną Kaune buvo sukviestas Lietuvos skautų vadų suvažiavimas. Į jį buvo atsilankę vyriausias skautų Šefas Valstybės Prezidentas A. Smetona, krašto apsaugos ministeris gen. Raštikis, Seimo pirmininkas inž. K. Šakenis ir kt. Atidarius suvažiavimą kalbėjo skautų šefo pavaduotojas dr. Alekna, Valstybės Prezidentas A. Smetona, gen. Raštikis ir kt.

Po iškilmų įvyko darbo posėdžiai, kuriuose buvo padaryti pranešimai ir skautų S-gos 20 metų jubiliejaus minėjimas. Kitą dieną buvo skautų brolijos vadų ir seserijos vadovių sueigos, kuriose taip pat buvo pranešimai, naujos s-gos tarybos rinkimai, svarstyta įvairūs skautų sąjungos klausimai, pareikšti sumanymai ir pageidavimai.

Kitas toks Lietuvos skautų sąjungos vadų suvažiavimas numatomas po trejų metų.

DRAS MARTYNAS YČAS. 15)

ATSIMINIMAI

Nepriklausomybės keliais

— Norėjau prašyti kitame posėdy, kadangi nesu dar išsiaiškinęs visos sąmatos.

— Juk kitas posėdis bus už 3-jų savaičių. Tai jau bus vėlu, — pastebėjo jis.

Ir, paėmęs plunksną į ranką, prirašė prie sąmatos dar vieną punktą: „Na soderžanije gimnazii i internatov pri nich asignovat M. M. Icasu...", ir toliau, žiūrėdamas į mane, paklausė:

— O kiek tamstai būtų reikalinga?

Aš svarsčiau galvoje, 25 ar 30.000 rub. prašyti, ir vis nesiryžau pasisakyti. Tada jis sako:

— Nu, chorošo, dlia načala" položim vam 100.000 rublei, a tam vidno budet.

Po kelių dienų buvo sušauktas Žiemos Rūmuose komiteto posėdis, ir kada visa sąmata buvo priimta ir paskutinį punktą Neidgardas skaitė; „na soderžanije Vilenskich M. M. Icasa gimnazii i obščežitii pri nich 100.000 rublei soizvoiite vaše imperatorskoje vysočestvo?". Kunig. Tatjana linktelėjo galva, ir sąmata buvo priimta. Lenkų atstovas H. Sviencickis beveik pašoko iš savo kedės, norėdamas oponuoti, bet atsiminęs, kad prie didž. kun. Tatjanos nepriimta ginčytis, vėl atsisėdo. Ši pozicija biudžete buvo paskutinė, ir posėdis greitai baigėsi. Princesės su savo palydovėmis išėjo.

H. Sviencickis pribėgo prie pirmininko A. B. Neidgardo.

— Aleksei Borisovič, juk šitas klausimas nebuvo svarstytas mūsų komiteto pasitarimuose. Kaip tai galėjo būti be apsvarstymo tokia didelė pinigų suma asignuota?

— Mat, čia toks buvo skubotas reikalas, kad mes jį nutarėme tiesiog į sąmatą įtraukti ir aukštai pirmininkai įteikti patvirtinti. Šiam vienam klausimui svarstyti neturėjau galimumo specialaus posėdžio sušaukti. Tačiau manau, kad jei būčiau sušaukes posėdį, šis reikalas būtų buvęs vis tiek vienu balsu išspręstas. Manau, kad ir tamsta, pone atstove, nebūtum priešingas, — pridėjo šypsodamas Neidgardas.

Aš čia pat prie jų stovėjau. Sviencickiui pasidarė nesmagu. Jis kreipėsi prie manęs:

— No, panie posle, winszuję panu. Litwini za to muszą panu pomnik postawić.

— Czy pomnik postawią, czy nie, tego ja nie wiem, ale 100.000 rubli na wykształcenie młodzieży już mamy.

Toliau jis pareiškė, kad juk lenkams komitetas turėtų dar didesnes sumas duoti mokyloms išlaikyti.

— Visai teisingai. Argi tamsta girdėjai kada nors mane prieštaraujant jūsų reikalams? Man rodosi, lietuviai turėtų iš jūsų pusės to pat laukti, ypač kada pinigai skiriami iš bendro valstybės iždo.

Vėliau Tatjanos komitetas lenkams irgi davė pinigų mokykloms išlaikyti.

Nei atstovas Svencickis, nei grafas Vielepolskis toliau man niekados neoponavo ir po šio incidento stengėsi lietuvių organizacijų sąmatas palaikyti. Dirbome šioje srityje sutartinai.

Išgavęs tiek lėšų, jau galėjau visiems savo gimnazijų mokytojams patikrinti algas, o mokiniams visišką išlaikymą.

Berniukų gimnazija

1915 m. rugsėjo mėn. 10 d., 3 val. popiet, sausai prikimštoje mokinių ir mokytojų salėje, C. Komiteto nariams — St. Šilingui, P. Leonui, J. Kubiliui, A. Tumėnui— dalyvaujant, aš atidariau gimnaziją, kreipdamasis į mokytojus ir mokinius su prakalba.

— Mes visi dabar esame išskirstyti po visą plačiąją Rusiją,— kalbėjau aš,—ir gal dar ilgai mums teks čia būti. Todėl reikalinga pasisemti kuo daugiausia žinių iš įvairių praktikos ir mokslo sričių, kad audrai praėjus galėtume su tomis žiniomis grįžti į laisvą Lietuvą ir savo darbu padėti Tėvynei iš griuvėsių ir pelenų atsistatyti. Ypač jaunuomenė, kuri mūsų C. Komiteto taip globojama, turi atminti, kad ji ne savo lėšomis mokosi, kad ta pašalpa, kurią gauna iš C. Komiteto, yra vargo ir ašarų jų tėvų ir giminių, Tėvynėje pasilikusių, padaras. Atsimindami tai, turime kuo daugiausia dėti energijos mokslui, mokytis, mokytis ir mokytis. Mūsų gimnazijos ypatinga užduotis. Todėl ir mokytojų yra pareiga ne tik mokyti, bet ir globoti bei auklėti šiuos be tėvų ir globos atiduotus jiems vaikus. Jei gu visi sutartinai dirbsime, tai sulauksime geresnių laikų ir būsime naudingi savo Tėvynei — Lietuvai.

Visų ūpas buvo pakilęs. C. Komiteto nariai, mokytojai ir mokiniai atsidėję išklausė mano prakalbos. O J. Kubilius, eidamas su manim klasių lankyti, pasakė:

— Na, žinai, tokios šventės savo gyvenime aš nesitikėjau susilaukti. Juk tai milžiniško darbo pradžia. Tegu tik po metų ši gimnazija su visais mokiniais ir mokytojais persikels į Vilnių, koks bus didelis laimėjimas mūsų tautai. O jei šis mokinių būrys pabaigs mokslus ir tik nors dalis iš jų virs aktingais Lietuvos darbininkais, kiek tai bus naveikta! Sunku dabar viskas ir numatyti.

Visi mokiniai išsiskirstė po klases ir su savo mokytojais pradėjo mokslą. Mes su C. K. nariais ir direktorium aplankėme visas klases, po keletą minučių kiekvienoje pasilikdami.

Labai apgailestavome, kad dar nebuvo lietuvių kalbos mokytojo J. Jablonskio. Jis atvyko iš Velyžiaus kiek vėliau. Gailėjomės, kad šis mūsų garbingas mokytojas negalėjo matyti tokio iškilmingo lietuvių gimnazijos atidarymo.

Išsyk mokinių buvo priimta virš 300 ir visos klasės suformuotos. Vėliau prisirinko jų dar daugiau. Metų vidury buvo jau 498 mokiniai. Tarp jų 418 lietuvių, 18 rusų ir 62 žydai.

Pirmaisiais mokslo metais, t. y. 1916 metų pavasarį, M. Yčo gimnaziją baigė 46 mokiniai. Iš jų 23 lietuviai.

Voronežui teko suvaidinti lietuvių gyvenime svarbią ir ypatingą rolę. Išvaikyta, ar šiaip netekus globos, mūsų mokslus einančioji jaunuomenė buvo sukoncentruota pirmiau Vilniuje, pagaliau Voroneže. Vienu kartu į Voronežą atvažiavo Lietuvių Draugijos nukentėjusiems dėl karo šelpti siunčiami daugiau kaip 500 moksleivių abiejų lyčių. Toliau vis dar kosi mažesnėmis ar didesnėmis partijomis. 1916 m. vasario pradžioje iš viso Lietuvių Draugijos bendrabučiuose buvo susirinkę apie 1000 moksleivių.

(B. d.)

Kas darosi Ceikiniuose

Mums rašo iš Ceikinių:

Karo šmėklos pabūgę, besidairydami tai į Tolimuosius Rytus, tai į degančią Ispaniją, tai vėl į Centro Europą, kur ginklams barškant įvedama „taika" Čechoslovakijos padalinimo sąskaiton, praleidžiame nepastebėję įvykius, kurie vyksta čia pat — pas mus. Prie tokių tenka priskirti Ceikinių įvykius: bažnyčios ir kapinių aprašymą ir numatytą licitaciją. Yra tai faktai, apie kokius kultūringose katalikų valstybėse girdėti neteko. Apie tai vos trumpas korespondencijas skaitėme, o juk reikėtų ilgus straipsnius prirašyti.

Tartum perkūnas trenkė į ramius Ceikinių parapijiečius, kai šiemet spalių mėnesio viduryje pakibo viešose vietose Švenčionių antstolio raštas, pranešąs, jog 1938-X-15 d. bus aprašyta kartu su Ceikinių dvaro likučiais ir Ceikinių parapijos bažnyčios nejudomas turtas. Neužilgo 1938-X-19 d. buvo paskelbtas naujas raštas, kad virš minėtų objektų licitacija būsianti 1938-XII-17 d. Tarp kitų objektų išvardinta:

1) aikštė po klebonija ir daržu kartu su trobesiais — įvertinta 2000 auks.;

2) aikštė po bažnyčia — 1000 auks.;

3) aikštė po daržu ir smukle (kažkada buvo dvaro smuklė, kur dabar parapijos namas bažnyčios tarnams) kartu su trobesiais—1500 auks.;

8) Žemė po kapais 500 auks.

Vadinasi, bažnyčios turtas kartu su kapinėmis įvertinta 5000 auks. ir, jei parapija tos sumos nesumokės, šių metų gruodžio 17 d. bus parduota iš varžytinių.

Ceikinių bažnyčia pastatyta 1793 m. Ceikinių dvaro padovanotame sklype 1905 m. įsteigta parapija. Po Didžiojo karo tame pačiame sklype parapijos lėšomis pastatyta nauja klebonija, kuri dabar taip pat yra licituojama. Kapinės yra toje pačioje vietoje jau nuo neatmenamų laikų ir tik mažas jų kraštelis randasi buvusioje dvaro žemėje, visa kita — miestelio ūkininkų padovanotoje žemėje.

1915 m. dvarininkas Antanas Brinka (Brynk), nupirkęs Ceikinių dvarą, nesuprantamu būdu įrašė jo hipotekon ir parapijos nejudomąjį turtą. Apie tai parapija nieko nežinojo, jo pasėkas tik dabar pajuto. *V.*

Ceikinietis, baigdamas savo pranešimą, reiškia vilties, kad šią bylą parapija galėtų laimėti, ir apeliuoja į mūsiškius teisių žinovus, prašydamas juos susidomėti ja. Vilniaus Vyskupijos Kurija, į kurią buvo kreiptasi su šiuo reikalu, pasak pranešėjo, atsisakė teikti pagalbą ir parapiją paliko savam likimui.

Atrodo, kad šia byla turėjo labiausiai susidomėti Vilniaus Vyskupijos Kurija, bet ji pagelbos prašoma nusiplovė, rankas ir paliko parapiją. Tad Ceikiniškiai laukia pagalbos tik iš savųjų — neapvilkime jų!

Nauji Šilutės Lietuvių gimnazijos rūmai

Lietuvių gimnazijos Šilutėje naujai pastatytų rūmų bendras vaizdas.

„Liet. Aidas" rašo, kad spalių 29 d. Klaipėdos krašte, Šilutėje iškilmingai atidaryti naujieji gimnazijos rūmai. Į iškilmes buvo atsilankęs švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas, lydimas vidurinių mokyklų inspektoriaus Rainio. Iš Klaipėdos buvo atvykę gubernatoriaus atstovas gubernatūros švietimo patarėjas Albinas Klemas, Lietuvių Tautininkų Sąjungos Klaipėdos krašto pirmininkas inž. Aukštuolis, Lietuviškųjų Organizacijų pirmininkas Kybrancas, Mokyklų Draugijos valdyba: dr. Gaigalaitis, dr. Trukanas ir kit. Buvo prisirinkusi pilna didžiulė gimnazijos salė tos gimnazijos mokinių, mokinių tėvų, svečių ir kit.

Iškilmės pradėtos giesme „Pranašai didis!" Toliau dr. Gaigalaitis pasimeldė ir tarė atitinkamą pamokslą.

Gimnazijos direktorius Vilius Bajoraitis nušvietė gimnazijos istoriją. Ši gimnazija pradėjo kurtis 1929 m. Taigi, dabar, švenčiant gimnazijos dešimtmetį ir Lietuvos dvidešimtmetį, šilutiškiai susilaukė iš Švietimo Ministerijos tokią puikią ir prasmingą dovaną. Prieš 10 metų buvo manyta tik apie vidurinę mokyklą, tačiau šiandien turima pilna gimnazija su 9 klasėmis. Mokykla pradėjo veikti tik su 4 mokinėmis, o šiandien Šilutės gimnazijoje mokosi jau 323 mokiniai-ės. Pradžioje mokykloje dirbo tik 1 mokytojas, o dabar yra 17. Daugiau kaip 60% Šilutės gimnazijos moksleivių yra klaipėdiškių vaikai. Toliau direktorius dar pažymėjo kai kurias gimnazijos vystymosi ir augimo apystovas ir nurodė, kad gimnazijos rūmai atsiejo 660.000 litų. Tokias lėšas paskyrė vyriausybė. Todėl šilutiškiai buvo ir bus dėkingi vyriausybei, visai lietuvių tautai, kurių pastangomis Šilutėje sukurtas šis lietuvių mokslo židinys.

Kalbėjo švietimo ministeris prof. J. Tonkūnas. Ministro žodžiai buvo palydėti ovacijomis.

Toliau kalbėjo patarėjas Klemas. Kalbas, be to, pasakė Mokyklų Draugijos pirmininkas dr. Gaigalaitis, Lietuviškųjų Organizacijų Komiteto pirmininkas Kybrancas, Šilutės lietuviškųjų organizacijų vardu Martynas Labutis ir kiti.

Dar kartą tarus gimnazijos direktoriui Bajoraičiui žodį, buvo sugiedotas Tautos Himnas.

Po to buvo mokinių koncertas, o vėliau bendra vakarienė ir svečių pobūvis.

Šilutės lietuvių gimnazijoje iškilmingas posėdis iškilmių metu.

Mažųjų tautų uždaviniai

(Pabaiga).

Todėl, žvelgiant pirmyn, klaidinga būtų manyti, kad ateities Europoje įsigalės tik smurtas, okupacijos ir sauvaliavimas, — kad didžiosios tautos karišku batu mindžios mažąsias. Tai būtų jau pernelyg trumparegė politika. Be abejo, taikos tikrąja to žodžio prasme dar ilgai nebus. Tačiau ateities kova eis ne dėl kažkokių žemės sklypų, rinkų ar kitokių geopolitinių mažmožių, bet dėl visiško įsigalėjimo Europoje ir pasaulyje. Šioje kovoje kiekvienas bent kiek tolregis politikas stengsis kaip tiktai ko greičiausiai likviduoti visus teritorinius ginčus bei kitas sąskaitas su kaimynais, kad būtų galima prieiti prie rimtesnių dalykų. Niekam neapsimoka baidyti pasaulio, be reikalo engiant ar žeminant mažąsias tautas. Net priešingai: dabar yra laikas siekti gilesnės įtakos. Didžiosioms tautoms svarbu palenkti savo įtakon mažąsias tautas savo įtakai, įsibrauti į jų politinį ir ekonominį gyvenimą, padaryti jas savo įrankiais. Bet šiam tikslui visai nereikia opozicijos. Net galės būti naudinga tam tikrais atvejais puoselėti mažųjų tautų nepriklausomybės šešėlį. Ateities kova dėl viešpatavimo pasaulyje bus ne tik ginklų, bet ir propagandos bei kultūrinės įtaigos kova. Kovotojo uždavinys, bent pradžioje, bus ne parblokšti, bet apraizgyti savo priešą, padarant jį savo talkininku. Mažosioms tautoms, patekusioms į tokią priklausomą padėtį, pirmiausiai būtų užkrautos įvairios ekonominės prievolės: teikti gamtos turtus ir maitinti didmiesčius savo ūkio produktais. Kitokių reikalavimų pradžioje būtų sunku surasti.

Taigi mažosioms tautoms, be tiesioginės okupacijos pavojaus, yra daug realesnis pavojus— virsti didžiųjų tautų žaislais. Kraštutinius tokios priklausomybės pavyzdžius rodo mums įvairios šiltų kraštų tautelės. Europiečiai, sukurdami tenai savo kolonijas, dažnai palieka čiabuvių valstybės išviršiniu pavidalu, bet padaro taip, kad tų valstybių vidaus gyvenimas eitų kolonizatoriams pageidaujama linkme. Juodaodžiai karaliukai nešioja visas savo regalijas. Kai jie atvažiuoja Paryžiun arba Londonan, jie sutinkami su muzika ir garbės eskorta. Pasakomos malonios prakalbos. Viskas vyksta labai sklandžiai: politinė mažosios tautos ambicija pasilieka ne įžeista, o faktiški krašto valdovai per savo agentus ir patarėjus atsiima viską, kas jiems patinka — nėkiek neblogiau, negu jie betarpiškai valdytų. Tiesa, europiečiai — tai ne negrai. Valdymas marijonetėms niekad neturėjo Europoje didelio pasisekimo. Tačiau skirtumas čia tėra laipsnyje, o ne esmėje. Mat, europiečių kultūra yra aukštesnė už negrų, politinės europiečių ambicijos negali būti pasotintos kalbomis ir blizgučiais. Negrų karalijos būklė, eventualaus Europos nugalėjimo požiūriu, galėtų būti tik idealas — sunkiai įvykdomas tikrovėje. Tačiau, kaip ten bebūtų, turime atsiminti, jog ir Europos sąlygomis žemas kultūrinis lygis, tuščias išdidumas ir nesantaika su kaimynais smukdys kiekvieną — ypač mažą — tautą ir stums ją į priklausomą padėtį.

Didžiųjų tautų persvara ateities Europoje nėra jau taip aiški ir paprasta, kaip daug kas pamanytų. Bus dar daug kultūrinių veiksnių, kreipsiančių didžiąsias tautas į gražesnį sugyvenimo kelią. Visokių pavojų ir politinių raizginių akivaizdoje mažoji tauta turi pirmiausia pasitikėti savimi ir pasirūpinti savo gyvenimo išlaikymu. O kur glūdi tasai gyvybingumas?— Į šį klausimą privalome atsakyti trumpai ir aiškiai. Privalome taip pat žinoti, kokie būna klaidingi atsakymai. Lenkų-lietuvių unijos laikais bajorai laikė save esant tauta ir tautos galybę matė savo privilegijose. Yra buvę tautų, dėjusių savo pasididžiavimą į gamtos turtus. Likimas ir jas nušlavė: svetimieji naudojasi jų turtais. Yra tautų, kuriose laikomasi nuomonės, kad tauta — tai rasė, o tautos gyvybingumas glūdįs jos rasės išlaikyme. Bet mes žinome, kad, pavyzdžiui, daug lietuviškos kilmės žmonių — dažnai net grynos kilmės — yra rusuose, lenkuose, vokiečiuose, daug iš jų tarpo ne tik kad nėra lietuviško nusistatymo, bet dažnai pasirodo dideliais lietuvybės priešais. Mums tautos gyvybingumas — tai jos kultūrinis susipratimas. Todėl svarbiausias kiekvienos mažosios tautos uždavinys — tai jos kultūrinio lygio kėlimas, švietimas, mokslinimas, kultūrinių vertybių ugdymas. Tautai pakanka turėti išmokslintų specialistų: reikia dar stengtis, kad kiekvienas suaugęs tautos narys būtų apsišvietęs, susipratęs, plataus akiračio ir kupinas iniciatyvos, — kad santykiuos su kitomis tautomis jam netektų pastumdėlio likimas. Šis kultūrinis uždavinys turi būti vyriausiuoju tautinės akcijos tikslu. Viskas kita tėra priemonės. Antra vertus, iš kultūrinės buities seka tautos pasirodymas visose gyvenimo srityse. Kultūringa tauta, kurios kultūra yra paskleista ne tik viršūnėse bet ir masėse, atgis ir po sunkiausių smūgių. Kultūringa tauta pasiekia didelės medžiaginės gerovės net ir skurdžiuose gamtos apystovose. Kultūringa tauta sugeba išlaikyti rimtį ir susiklausimą pavojingais politiniais momentais. Tautos kultūroje glūdi raktas visų svarbiausių jos problemų. Kultūrinė politika — tai visos tautinės politikos ašis. Tiesa, gyvenimas iškelia skubius klausimus, kuriuos reikia spręsti kitomis, labiau išviršinėmis, priemonėmis. Bet tai tėra lošimai, ir visi tokie laimėjimai tėra labai laikinio pobūdžio. Iš lošimo kartais galima pralobti, bet gyventi lošimu negalima. Reikia dar planingo darbo, kurio uždaviniai nesibaigia šiandieną. Tikras ateities laimėjimų pagrindas yra kultūriniame tautos paruošime.

Šalia kultūros ugdymo paskirų tautų ribose, mažosioms tautoms daug padėtų gyvesnis kultūrinis bendravimas savo tarpe. Šiuo atžvilgiu mažosios tautos yra sunkesnėje padėtyje už didžiąsias. Iš tikro, mokytas anglas, vokietis ar prancūzas kalba arba bent skaito visų tų trijų tautų kalbomis. Bet ar daug rasime, pavyzdžiui, lietuvių, mokančių latviškai arba — dar labiau, — estiškai. Tokie pat reiškiniai matomi ir kitose gyvenimo šakuose. Mažoji tauta, atskirai paimta, turi daug gyvesnius santykius su didžiosiomis tautomis, negu su sau lygiomis. Mažosios valstybės kai kuriais atvejais pasidaro daugiau suskaldytos savo tarpe negu didžiosios, ir tai dar labiau pabrėžia jų mužumą. Čia yra didelė visokio nepasitikėjimo, tuščio išdidumo ir nepagrįsto nusižeminimo versmė. Šiai blogybei pašalinti, reikia sustiprintomis priemonėmis ugdyti mažųjų tautų bendradarbiavimą ir bendrą susipratimą. Tatai sumažintų įvairius pavojus ir žymiai padidintų mažųjų tautų svorį Europos politikoje. *P. Slavėnas.*

• KORESPONDENCIJOS •

Pivorai, Švenčionių apskr. *Dėl tikybos vadovėlių.* Šio kaimo valstybinėje pradžios mokykloje anksčiau mokino mokyt. J Milevičius, praėjusiais mokslo metais — mokyt. A. Laurynėnaitė, o šiais mokslo metais — mokyt. Vl. Zakševskis. Šis mokytojas, nežinia kuo remdamasis, pašalino iš šios mokyklos lietuvių kalbą. Anksčiau ši mokykla turėjo iškabą, kad joje mokslas yra dėstomas lietuvių ir lenkų kalbomis. Ir iš tikrųjų, čia lietuvių kalba buvo dėstoma kaip atskiras dalykas. Šiais mokslo metais mokyt. Zakševskis tą iškabą nukabino ir dabar lietuviškai visai nemokina

Šioje mokykloje tikybą dėsto Vasiūnų klebonas kun. B. Budreckas. Lietuvių vaikams jis dėsto lietuviškai Deja, dabar švietimo valdžios jau yra uždrausta vartoti Kaune išleisti lietuviški tikybos vadovėliai, ir nebėra iš ko mokyti. Kai kurie vaikai iš Kaune išleistų vadovėlių mokinasi namie. Dabar mokytojas visus tuos vadovėlius suėmė ir neatiduoda.

Tveraitis.

Valinčiai, Suvalkų apskr. *Lankėsi „svečiai".* Spalių 26 d. pas vietos ūkininką Antaną Valinčių buvo atvažiavę kažkokie nežinomi du asmens ir klausinėjo, kur esąs jo sūnus Jonas, ar dažnai jį važinėjąs į Suvalkus, kas čia užsiima kontrabanda ir t. t. A. Valinčius atsakė, kad jo sūnus į Suvalkus važinėjąs savo reikalais, o kas kontrabanda verčiasi — jam nežinoma. Paklausinėję tie ponai išvažiavo toliau.

Vėliau A. Valinčius gailėjosi, kad nepareikalavo iš tų ponų dokumentų parodyti, būtų bent sužinojęs, kas jie tokie yra, nes galėjo būti kokie provokatoriai.

Alvydis.

Punskas. *Reikalingas gydytojas.* Punsko miestelyje yra bažnyčia, mokykla, pašto ir policijos įstaigos, kooperatyvas „Talka" ir gyvulių gydytojas—veterinorius. Dar trūksta reikalingiausios įstaigos — sveikatos punkto, kur nuolat būtų žmonių gydytojas. Dabar, staiga susirgus, reikia gydytojo važiuoti net už 28 kilometrų į Suvalkus. Kol nuvažiuoja, kol parveža, dažniausiai jau būna pervėlu... Už atvažiavimą gydytojas labai brangiai paima, už kelią daugiau reikia sumokėti, negu už gydymą.

Tai yra labai nenormalus reiškinys. *Alvydis.*

Vasiūnai, Tverečiaus valsč. *Religinė akademija.* Kitų metų papročiu ir šiemet vietos klebono kun. B. Budrecko, vargoninko Survilos, mokyt. Petrušytės, mokyt. Leonavičiaus ir vietos jaunimo pastangomis spalių 30 d. Vasiūnuose buvo surengta Kristaus Karaliaus garbei religinė akademija. Jos programa buvo įvairi ir įspūdinga.

Akademiją atidarė klebonas kun. B. Budreckas, vaizdžiai nupasakodamas šventės iškilmų reikšmę vietos žmonėms, tautoms ir visam katalikiškam pasauliui. Po to buvo mokyt. Leonavičiaus turininga paskaita ir deklamacijos, kurias atliko mokin. A. Šabavičiūtė, L. Gruzdytė ir J. Gruzdys. Užbaigta varg. Survilos vedamo bažnytinio choro giesmėmis. Po akademijos publika sugiedojo Tautos himną.

Apskritai, akademija surengta su pasisekimu. Buvo matyti, kad Vasiūnų bažnytinis choras giedojimo srityje jau yra padaręs žymią pažangą. Jis giedojo žymiai gražiau negu kitados. Ir nenuostabu, nes jis uoliai lankosi į giedojimo ir dainavimo bandymus.

Tveraitis.

KRONIKA

Pagerbti mūsų mirusieji

Vėlinių dieną Vilniaus lietuviai gausiai lankė kapines ir ten pagerbė mūsų mirusiųjų kapus. Mūsų jaunimas parūpino vainikų, kuriais papuošė Dr. Jono Basanavičiaus, Emilijos Vileišienės, kun. P. Kraujelio, lietuvių kareivių ir kt. žymesnių lietuvių kapus. Tos dienos vakarą gausus lietuvių būrys, lankydamas šiuos ir kitus lietuvių kapus, giedojo lietuviškas giesmes ir kai kur mūsų tautos himną.

Šiemet, belankant lietuviams kapus, trukdymų ir suėmimų nebuvo.

Lietuvių amatininkų vakaras

Lapkričio 6 d. (sekmadienį) Vilniaus Lietuvių Amatininkų Draugija rengia lietuvišką vakarą, kuris įvyks (jei bus gautas leidimas) Vytauto Didžiojo gimnazijos salėje. Programoje bus Hugo Kruminso 3 veiksmų komedija *„Senberniai"*. Vakaro pradžia lygiai 20 val.

Studentų susirinkimas

Lapkričio 1 d. Vilniaus Liet. Studentų Sąjungos Visuomeninkų sekcija turėjo savo susirinkimą, kuriame stud. P. Viščinis skaitė referatą tema „Mūsų inteligento tragizmas". Prelegentas apibūdino šio krašto lietuvio inteligento gyvenimo politines, ekonomines ir kultūrines sąlygas ir naujai besiformuojančią lietuvio inteligento psichiką. Po referato buvo diskusijos, per kurias psiūlyta visa eilė būdų ir priemonių mūsų inteligentų pajėgumui ir aktingumui padidinti.

Be to, buvo nutarta surengti Vilniaus lietuvių tautinės kultūros savaitę.

Baigiamas Katedros-Bazilikos remontas

Nors pagrindinis Vilniaus Katedros-Bazilikos remontas pabaigtas yra dar užpernai, tačiau jos portikas dar iki šiol buvo nesutvarkytas. Pagaliau ir jis atsiminta. Šiomis dienomis portike dedamos naujos grindys ir tvarkoma artimesnė aikštės dalis.

Dėl gatvės grindinio keliamas „skandalas"

Šių metų rugpiūčio mėnesio pradžioje Vilniuje pradėta grįsti nauju tašytų akmenų grindiniu Adomo Mickevičiaus gatvė. Pradžioje buvo numatyta visą gatvę išgrįsti per du mėnesiu. Bet dabar štai jau ir ketvirtas mėnuo, o gatvės grindimo darbai vis dar nepabaigti. Pagaliau šiomis dienomis grindimas sulaikytas visai, nes pritrūko tašytų akmenų. Kadangi tokios „kliūtys" jau yra pasitaikiusios ne vieną kartą, tai kai kurie Vilniaus gyventojai jau nebeteko kantrybės ir ėmė rodyti savo nepasitenkinimą spaudoje. Pav., įtakingųjų ozoneičių organas „Naród" rašo, kad tokio reginio, kaip svarbiausioje Vilniaus gatvėje, negalima būtų rasti visoje Lenkijoje. Laikraštis spėja, kad kol visa gatvė bus išgrįsta, jos išgrįstas galas prie Žvėryno tilto jau reikėsią taisyti... Pažymėjęs, kad grindimo darbas yra atliekamas labai iš lėto ir netobulai, „Naród" visa tai vadina „skandalu" ir užbaigia Vilniaus miesto valdybos adresu: „Iš tikrųjų sarmata!"

Prekybos ir pramonės rūmų susirinkimas

Šiomis dienomis Vilniaus lenkų prekybos ir pramonės rūmai turėjo metinį susirinkimą, kuriame dalyvavo keturių vaivadijų atstovai. Susirinkimo dalyviai išklausė pranešimo apie praėjusiais metais nuveiktus rūmų darbus, priėmė kitų metų biudžetą ir patvirtino nenuolatinę komisiją, kuri anksčiau buvo sudaryta vesti prekybos ir pramonės reikalams su Lietuvos valstybės tokiomis pat įstaigomis.

Už 60 skatikų—metai kalėjimo

Vilniuje yra nemaža vagių, kurie dažnai apvagia pasiturinčius ir vargšus, neturtingus žmones. Pav., kažkoks B. Sinkevičius savo laiku iš vieno elgetos yra pavogęs 60 skatikų. Šiomis dienomis Vilniaus Apygardos teismas už tai Sinkevičių nuteisė vieneriems metams kalėjimo.

Redakcijos atsakymai

M. Jei būtute pažymėję tų asmenų pavardes ir kada, kur ir ką jie yra baidę ir bauginę, būtumėm įdėję. Bet prašome ir toliau „Aido" tokiais atvejais nepamiršti.

Greitučiui. Tamsta už šiuos metus turėsite sumokėti 27 auks.

Kl. Žinios įdėti negalime. Mums atrodo, kad mūsų žmonės jau žino, kad tie agitatoriai gali tik agituoti, bet jokiu būdu neturi teisės versti į rinkimus ir bauginti. Tokiais atvejais žmonės turi teisę, o ne pareigą ir tąja teise jie gali pasinaudoti arba ir visai ja nesinaudoti.

Jonei. Gerai padarėte. Dabar belieka laukti tos bylos teismo sprendimo. Tuomet prašome parašyti plačiau. Šį kartą tų aplinkybių kelti viešumon nepatartumėm.

K—ui. Palauksime geresnės progos.

Čeponui. Taip, lietuviai savivaldybių rinkimuose tikrai dalyvauja.

Kastutei. Vakarui leidimą galėtų išsirūpinti bet kuris kaimo gyventojas. Svarbu tik, kad jis sutiktų pasiimti visą atsakomybę. Ar gaus leidimą—užtikrinti sunku.

Dzinguliukui. Galite rašyti kaip norite. Popieris reikšmės nesudaro. Pagaliau, to aprašymo atsiuntimas ir spausdinimas irgi gali pareiti tik nuo jūsų norų ir lėšų, jeigu patys norėsite išleisti.

S. S. Nemaloni žinia. Prašome kitokių.

Vyčiui. Jūsų pastabas gavome. Kas galima bus, mėginsime.

V. Gudeliui. Dėkojame už pasižadėjimą, lauksime darbų.

Vytautui Blažiui. Siųstą auką gavome, ačiū.

Estijos Prezidentas pagerbė Lietuvos Prezidentą

Šiomis dienomis į Kauną buvo atvykęs Estijos Valstybės Prezidento adjutantas generolas Jansonas, kuris atvežė savo Prezidento teikiamą Lietuvos Prezidentui Antanui Smetonai aukščiausį Estijos garbės ženklą — ordiną su grandine.

Lietuvos Valstybės Prezidentas, pagerbdamas atvykusį svečią, apdovanojo jį pirmojo laipsnio Gedimino ordinu. Be to, svečiui pagerbti Valstybės Prezidentas surengė pusryčius, kuriuose dalyvavo užsienių reikalų ministeris Lozoraitis, kai kurie kiti ministeriai, prezidentūros, kariuomenės vadovybės ir visuomenės atstovai.

Ir vėl prasidės konferencijos, pasitarimai, kongresai

Spaudoje pasirodė žinių, kad netrukus Anglijos premjeras Čemberlenas vėl pasimatysiąs su Hitleriu. Tik šiuo žygiu abiejų didžvalstybių politinio gyvenimo vairuotojai kalbės ne apie tos ar kitos valstybės padalinimą, bet apie ginklavimosi apribojimą.

Esą to norėtų ir Hitleris ir Čemberlenas, todėl ir rengiamas jų pasimatymas.

Po to, kaip praneša anglų spauda, būtų sušaukta keturių Europos didžvalstybių: Vokietijos, Anglijos, Prancūzijos ir Italijos, atstovų konferencija, kurios metu būtų aptartas ginklavimosi apribojimo klausimas.

Kartu anglų spauda rašo, kad, apribojus ginklavimąsi, būtų einama prie Europos taikos pakto, kurį turėtų pasirašyti visos Europos valstybės.

Musolinis mėgsta kalbėti

Šiemet rugsėjo mėnesį paaštrėjus Čekoslovakijos - Vokietijos santykiams, Italijos diktatorius Musolinis važinėjo po Italiją ir didesniuose miestuose sakydavo kalbas, kuriose liesdavo beveik išimtinai užsienio politikos klausimus. Tokių kalbų Musolinis pasakė daug. Nustojo kalbėti tik tuomet, kai Miunchene buvo pasirašytas Čekoslovakijos padalinimo aktas.

Dabar, kaip pranešama, Musolinis vėl rengiasi kalbėti. Mat, šiomis dienomis sueina lygiai 20 metų, kai buvo pabaigtas Didysis karas. Tos sukaktuvės organizuojamos ir Italijoje. Šio mėn. 4 dieną Musolinis turėjo kalbėti Ryme į suvažiavusius italų kombatantus (buvusius Didžiojo karo dalyvius). Savo kalboje Musolinis žadėjęs paliesti eilę svarbių politinių klausimų.

Šio mėn. 3 dieną Anglijos parlamento aukštieji lordų rūmai patvirtino Anglijos Italijos paktą. Tuo ypač yra patenkinti italai.

KARAS ISPANIJOJE

Mūšiai prie Ebro upės tęsiami su nepaprastu atkaklumu su persvara nacionalistų pusėn. Nacionalistų artilerija apšaudė Madridą, bet didelių nuostolių jai nepasisekė padaryti. Lėktuvai apmėtė bombomis Valenciją. Ir čia didesnių nuostolių nepadaryta, nukentėjo tik buvęs uoste vienas anglų laivas.

Karo veiksmai netikėtai persimetė prie Anglijos pakraščių. Vienas nacionalistų laivas, apginkluotas 6 patrankomis, užpuolė vyriausibininkų piekybinį laivą, plaukiantį Londonan. Vyriausybininkų laivas nuskendo. Keleivius paėmė užpuolęs laivas, kuris surinko išsiųstas iš pakraščio valtis.

Anglija pripažino italams Abisiniją

Italams okupavus Abisiniją, jų diplomatija dėjo visas pastangas, kad Europos didžvalstybės pripažintų Abisiniją Italijos Imperijos dalimi. Tačiau iki šiol nei Prancūzija, nei Anglija oficiališkai to nepadarė ir dėlto santykiai tarp Italijos Prancūzijos ir tarp Italijos Anglijos nebuvo geri. Pavyzdžiui, atšaukus iš Rymo Prancūzijos ambasadorių, naujas ambasadorius ilgai buvo neskiriamas. Tai padaryta tik paskutiniu metu, perkėlus iš Berlyno ambasadorių Ponse į Rymą.

Ryšium su tuo reikia laukti, kad artimiausiu metu Prancūzija oficiališkai pripažins Abisiniją Italijai.

Kol Prancūzija padarys šį žygį, Anglija jau pripažino Abisiniją Italijai. Šio mėn. 2 dieną premjeras Čemberlenas parlamente pranešė, kad naujas Anglijos ambasadorius Ryme bus paskirtas prie Italijos karaliaus ir Abisinijos ciesoriaus.

Įvairu-įdomu

Rastas keisčiausias pasaulyje gyvis

Garsus Australijos tyrinėtojas Kertonas neseniai atgabeno į Londono zoologijos sodą nepaprastą gyvį, kurį jis pavadino tuatara. Gyvis yra pusantro metro ilgumo, padengtas šarvais, labai panašus į krokodilą. Jis gali gyventi sausumoje ir vandenyje. Būdamas vandenyje, tuatara plaukioja, irdamasis pelėkais, o sausumoje rėplioja šešiomis kojomis. Jo snukis panašus į milžinišką anties snapą, bet aprūpintas stipriais dantimis. Savo dantimis tuatara gali perkąsti dešimties centimetrų storumo lazdą. Mokslininkus ypatingai stebina šio žvėries akys, kojos ir kvėpavimas. Jis turi ne dvi akis, kaip kiti žvėrys, bet tris, sustatytas kaktoje tiesia eile. Jo kojos pasibaigia aštriais nagais, kuriuose yra skylutės, pilnos nuodų. Tuatara grobį visuomet griebia pirmutinėmis kojomis ir suleidžia į jį nuodingus nagus. Nuo nuodų, patenkančių į kūną, įleidus nagus, bematant dvesia net arklio didumo žvėrys. Tuatara kvėpuoja labai retai, maždaug porą kartų per minutę, o kai nori pailsėti, nekvėpuoja net visą valandą. Šis gyvis veisiasi iš kiaušinių, kuriuos motina deda raisto pakraštyje ir peri ištisus metus. Kertonas šių gyvių gaują užtiko centralinėje Australijoje. Mokslininkai mano, kad tuatara yra palikuonis tų baidyklių, kurios tolimoje senovėje gyveno visame mūsų žemės paviršiuje.

Kaip ilgai trunka valanda?

Keistas paklausimas, ar netiesa? Kiekvienas nepagalvojęs galėtų atsakyti: valanda trunka valandą. Taip. Tačiau tą laiko tarpą žmonės dažnai labai nevienodai įvertina. Paryžiuje, Sorbonos universiteto medicinos fakultete, buvo neseniai padaryta eilei įdomių bandymų. Visai eilei studentų buvo pasiūlyta be laikrodžio pagelbos nustatyti valandos tarpą. Aplamai imant, daugumas jų įspėjo, kiek trunka valanda, nuo 5 iki 10 minučių tikslumu, o buvo ir tokių, kurie tepadarė tiktai 20 sekundžių klaidą. Šitie rezultatai betgi iš pagrindų keitėsi vos tik studendams, matuojantiems valandą, būdavo duodama narkotikų ar kitokių stiprių vaistų. Pavyzdžiui, priėmę alkoholio, kokaino ar chinino, darė klaidas į vieną ar kitą pusę. Vienam valanda truko 2 val. 16 m., kitas vėl, priėmęs piroksino, buvo įsitikinęs valandą praėjus jau po 36 minučių.

Drabužiai iš aliuminijaus

Vienam jaunam Anglijos inžinieriui pasisekė iš aliuminijaus padaryti tokią minkštą medžiagą, kurią galima verpti. Jau yra iš tos medžiagos išausta andinių ir bandoma nešioti. Vadinas, ne tis šaukštus ir puodus turėsime iš aliumijaus, bet ir rūbus galėsime ateityje iš to metalo vilkėti.

Vokiečiai pakeitė 2 500 lietuviškų vietovardžių Rytprūsiuose

Lietuvos laikraščių pranešimu, vokiečiai masiškai keičia lietuviškus vietovardžius Rytprūsiuose. Visi tie pakeitimai bus įtraukti į naują Rytprūsių žemėlapį, kuris turįs išeiti artimiausiu laiku. Žemėlapyje ir prie jo pridėtame vietovardžių sąraše būsią apie 2000 suvokietintų vietovardžių ir per 500 pakeistų upių ir kitų vandenų naujųjų pavadinimų. Visi lietuviški vietovardžiai, kaip Budupė, Šlupė, Juodupė, Akmingė, Klymežeris ir kiti bus pakeiti vokiškais.

Bilietai perkami išeinant iš teatro

Neseniai Londone buvo atidarytas naujas teatras, kuriame bilietai yra parduodami žiūrovams tik vaidinimui pasibaigus, jiems jau išeinant namo. Žinomas anglų teatro veikėjas Forsaitas nori, panaudojęs tą priemonę, sudaryti progą visai pasirodyti jauniems, dar prieš publiką nevaidinusiems artistams, pradedančioms savo karjerą artistėms. Kadangi nesitikima, jog kas norėtų lankyti spektaklius, kuriuose vaidina ne garsenybės, o pradedantieji artistai, už įėjimą sumanyta nieko neimti. Tik vaidinimui pasibaigus, žiūrovai, praeidami pro kasą, skaitys virš josios langelio šitokius žodžius: „Mokėkite, kiek norite". Forsaitas tikisi tokiu būdu visada turėti pilną salę žiūrovų ir neabejoja, kad kiekvienas, išeidamas iš teatro, paliks kasoj bent šiek tiek pinigų.

Kas 22 sekundės vienas nusikaltėlis

Apskaičiuota, kad Jungtinėse Amerikos Valstybėse padaroma daugiausia nusikaltimų. Kiekvienas 37-tasis pilietis yra padaręs kokį nors nusikaltimą, aišku, stambesnį nusikaltimą, nes šiap jau tai reta rasti kur nors žmogų, kuris nebūtų nusižengęs tokiam ar kitokiam įstatymui. Statistikos duomenimis J.A. Valstybėse nusikaltimas įvyksta kas 22 sekundės. Vadinas, maždaug per valandą įvykstą trys nusikaltimai. Nuostoliai, kuriuos padaro nusikaltėliai, o taip pat išlaidos, daromos kovojant su jais, siekia kasmet 15 milijonų dolerių. Pastebėta, kad nusikaltimų skaičius J. A. Valstybėse rodo palinkimą dar labiau augti, nepaisant, kad ir imtasi su jais smarkiai kovoti.

Pražydo alyvos ir prinoko antros avietės

Kauno laikraščiai rašo, kad Ariogaloje, Kėdainių apskrityje, dėl šilto rudens gamta parodžiusi nuostabių dalykų. Vieno gyventojo sodyboje pražydo alyvų (bezų) krūmai, kurie leido antrus lapus ir antrą kartą alyvos pasipuošė gražiais mėlynais žiedais. O vėl kito gyventojo sodyboje pražydo ir gražiai prinoko aviečių uogos. Kai kuriose vietose žydi ir krauna uogas braškės.

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5—1. Telefonas 29-59. Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 3 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. Skelbimų kaina: tik ketvirtame puslapy — 20 skatikų už eilutę.

Leidėjas ir atsak. redaktorius **Liudvikas Cicėnas**.

„RUCH" spaustuvė, Tatarska 6. Telef. 21-83.